

הצעה לפתרון בחינת הבגרות באזרחות

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
מרכיב 20% מן הרמה הרגילה

מועד קיץ תשפ"א 2021

לשאלון 34282

הפתרון נכתב על ידי ג'ידי גרונברג

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

פתרון לשאלון 34282 אזרחות 20%

שאלה מספר 1

תפקיד הממשלה – קביעת תקנות לשעת חירום: הממשלה מוסמכת להתקין תקנה לשעת חירום לטובת הגנת המדינה, ביטחון הציבור וקיום אספקה של שירותים חיוניים. ייחודן בכך שאף שהן חקיקת משנה, הן יכולות לגבור על הוראות חוק. לפי החוק בישראל ניתן להתקין תקנות לשעת חירום רק כאשר מוכרז מצב חירום במדינה על ידי הכנסת. בפועל, מאז הקמת המדינה מוכרז על ידי הכנסת מצב חירום, ההכרזה מתחדשת אחת לשנה.

בטקסט כתוב: " בעת האחרונה נערכו בכנסת דיונים בנוגע ל"חוק הקורונה". חוק זה של הכנסת נועד להחליף את ההוראות שקבעה הממשלה ואשר שימשו אותה עד עתה כדי להתמודד עם התפשטות מגפת הקורונה בישראל. החקיקה של חוק זה הכרחית משום שתוקפן של ההוראות האלה, לפי חוק יסוד: הממשלה, הוא לשלושה חודשים בלבד. החקיקה של חוק זה היא מהלך חיובי: לעבור לצורת ממשל שבה הכנסת קובעת את היחס הרצוי בין הפגיעה בזכויות היסוד של האזרחים ובין הצורך בהגנה על בריאות הציבור מפני מגפת הקורונה".

ניתן לראות בטקסט שתקנות לשעת חירום התקיימו במשך שלושה חודשים כדי להתמודד עם מגפת הקורונה במדינת ישראל. לאחר שלושה חודשים החליף "חוק הקורונה" את התקנות לשעת חירום שקבעה הממשלה וזאת כדי למנוע פגיעה מיותרת בזכויות אדם.

שאלה מספר 2

עקרון הפרדת רשויות הוא פיצול הכוח השלטוני לשלוש רשויות: מחוקקת, מבצעת ושופטת. במטרה להגביל את השלטון, למנוע את ריכוז הכוח בידי גורם שלטוני אחד ולקדם הגנה על זכויות האדם.

לכל רשות יש סמכויות ייחודיות בתחומה אך הן אינן מוחלטות ומתקיימים בין הרשויות יחסי איזון, ריסון, פיקוח ובקרה.

בטקסט כתוב: "בפועל, החוק שהוצע מעניק לממשלה סמכויות נרחבות ביותר, וכך לא הושגה המטרה, והפיקוח הפרלמנטרי על הממשלה נותר רופף. מצב זה הוא ביטוי לתופעה שמתגברת בשנים האחרונות: התבטלות של הכנסת בפני הממשלה. אף על פי שהממשלה אמורה להיות " אחראית בפני הכנסת", היוצרות מתהפכות והכנסת נעשית לסוכנות החקיקה של הממשלה, ולמעשה הכנסת משמשת " חותמת גומי" להחלטות הממשלה... חשוב שלא נשכח – הכנסת היא הגוף המייצג את הציבור, ולכן הסמכות לאזן בין ערכים שונים ולהחליט מה מותר ומה אסור צריכה להיות בידיה ולא בידי הממשלה".

ניתן לראות שהכותב טוען שלא מתקיימת הפרדת רשויות והכוח השלטוני מתרכז בפועל בידי הרשות המבצעת (הממשלה) והכנסת במקום להיות גוף המייצג את ציבור האזרחים הופך להיות כלי לאישור החלטות ממשלה.

שאלה מספר 3

ועדות הכנסת – חלק מרכזי בעבודת חברי הכנסת הוא השתתפות בדיוני ועדות הכנסת (הייצוג בוועדות נקבע לפי היחס של ייצוג הסיעות בכנסת). הוועדות, חלקן קבועות וחלקן מיוחדות דנות בתחומים מוגדרים (לדוגמה: כספים וכלכלה). בוועדות דנים על פרטי הצעות חוק וניסוחן, אישור חקיקת משנה, דיון עם אנשי מקצוע ועוד. תפקידן של הוועדות הוא לייעל את העבודה הפרלמנטרית. בטקסט כתוב: "יש הבדל רב בין אופן קבלת ההחלטות בממשלה, שאינו שקוף, ובין הדיונים הנערכים במליאה ובעיקר במסגרת העבודה הנעשית בהרכבים מצומצמים, שמתפתים בהם נציגים מסיעות שונות. בהרכבים אלה הדיונים עוסקים בנושאים מסוימים והם בדרך כלל פתוחים בפני הקל הרחב, ומשתתפים בהם מומחים ואנשי ציבור".

ניתן לראות שהפעילות של ועדות הכנסת מתקיימת בהרכבים מסוימים, בוועדות משתתפים נציגים מהמפלגות השונות ובהן דנים בנושאים מגוונים ובהשתתפות מומחים ואנשי ציבור.

